

2018-11-19

Höstens sista stadsvandring

En lite mulen morgon samlades 43 SPFare vid pendeltågstationen och tog pendeln in till Stockholm

När vi slingrat oss upp genom systemet med både långa och korta fungerande rulltrappor stod vi på Vasagatan mitt emot den gamla Centralposten.

Den ståtliga byggnaden, som byggdes vid förra sekelskiftet visar vissa likheter med Vadstena slott. Arkitekt Boberg var mycket intresserad av medeltida borgar och slott, därav anledningen till detta utseende. Sedan mitten av 1990-talet finns inget postkontor i huset men huvudkontoret flyttade ut först 2003. Efter ett antal renoveringar finns nu Arbetsdepartementet och delar av Regeringskansliets förvaltningsavdelning här.

Vi gick längs Vasagatan och passerar Oscarsteatern på Kungsgatan till vänster. Teatern byggdes också vid förra sekelskiftet och döptes efter kung Oscar II. Många av oss har sett teatern från insidan men kanske inte betraktat huset utvärtes. Taket på huset är ett koppartak som av många anses som Stockholms vackraste tak, som nu också är k-märkt. De föreställningar som har gått längst på teatern är My fair lady med två uppsättningar med sammanlagt 1150 speltillfällen och Fantomen på Operan i sex år med 1173 föreställningar och har setts av 1 055 800 personer.

Längre fram på Vasagatan passerar vi Vasateatern, den berömda privatteatern som kom till redan 1886. Två av dem som drivit teatern är Karl Gerhard och hans son Per och många stora skådespelare har också framträtt på Vasans scen, bl.a. Jarl Kulle, Inga Tidblad och Edvin Adolphson. Teatern är fortfarande i bruk efter renovering och används numera också som konsertlokal.

Vi fortsätter fram till Norra Bantorget, som fått sitt namn efter Norra Stambanan som passerade här 1876. Redan 1902 gick cirka 40 000 människor i den första tillåtna arbetardemonstrationen i Stockholm med avslutning på Norra Bantorget och arbetarrörelsens egen byggnad Folkets hus vid Barnhusgatan. LO-borgen, som byggdes 1899, blev LO-hus först 1926.

På Norra Bantorget står också ett stort monument över Hjalmar Branting av Carl Eldh. Reliefen framställer ett arbetartåg i maj i början av 1900-talet. Bland deltagarna i tåget finns männen omkring Branting bl.a. August Palm.

Barnhusgatan, som passerar gamla Folkets Hus, numera Dansens hus, går mellan Norra Bantorget och Drottninggatan. Gatan har fått sitt namn från ett tukt- och barnhus, som låg här ända fram till 1885. Barnhuset var ett av de tidigare barnhemmen i Sverige och hette Stora Barnhuset i Stockholm.

Det hade börjat regna så smått och snart var vi framme vid City-kyrkan, där vi intog välförtjänt kaffe med tillbehör i den vackra salongen .

Nu var det dags att träffa vår guide, Jack Fagerström, som visade oss runt i f.d. Fenixpalatset. Vad många inte visste är att det är samma hus som City-kyrkan, så vi behövde inte gå så långt.

Fenixpalatset invigdes 1912 och var fram till 1940 ett av Stockholms ledande krog- och nöjespalats. Efter att ha varit konkursmässigt köpte Citykyrkan byggnaden och driver det ännu. Det var den förmögna affärsmannen Carl Smitt som byggde palatsen och ville att det skulle vara en lyxkrog med exklusiv inredning i varje rum. Trots flera ägarbyten och en mängd olika aktiviteter i byggnaden är mycket av husets historia och ursprungsutseende bevarat och vi kan fortfarande se guld och utsmyckningar på de olika våningsplanen.

Vi började vår promenad genom huset i nuvarande kyrksalen, en mycket vacker inredd sal, där det än gång varit danssalong och festsal. Här uppträdde dåtidens främsta artister och orkestrar, bl.a. Ernst Rolf, Karl-Gerhard och Zara Leander. I källaren under salongen fanns en kägelbana, där det också serverades rikligt med öl.

En våning ovanför danssalongen låg ett café och den franska matsalen, där gästerna i lugn och ro kunde inta sin måltid och dessutom genom vackra fönster betrakta aktiviteterna i våning under.

I den översta våningen låg en festvåning, som också var mycket vackert inredd i mahogny med skulpterade sidostycken vid väggarna

Vår guide berättade i slutet av vårt besök att Citykyrkan är en mycket aktiv kyrka, som bedriver, vid sidan av sin traditionella verksamhet, ett stort ungdomsarbete med ungdomar som man bjuder in från "Plattan" och som deltar i samtalsgrupper och spelar och sjunger tillsammans.

Efter denna mycket intressanta visning fortsatte vi vår vandring mot ytterligare en kyrka, Adolf Fredriks kyrka. Vi gick runt på kyrkogården. Här finns många berömda personer begravda, t.ex. Hjalmar Branting, Olof Palme, och Thor Modéen. En ganska okänd person är Jacob von Balthasar Knigge som var en av ägarna till det så kallade Spökslottet (Schefflerska palatset) på Drottninggatan.

Vi gick vidare längs Holländargatan, som sträcker sig från Kungsgatan till Observatorielunden och är 700 meter lång. Gatan fick sitt namn efter en holländare, som var ägare till en gård som låg längs gatan. Vid gatan ligger också Spökslottet, som med sin trädgård gränsar till gatan och där det enligt legenden har förekommit spökerier. På andra sidan ligger Kårhuset, som var platsen för den så kallade "kårhusockupationen" maj 1968.

I slutet av Holländargatan ligger Observatorielunden med Observatoriekullen. Lunden är uppkallad efter Stockholms gamla observatorium som ligger i parken. På kullens norra sluttning stod tidigare en väderkvarn, som brann år 1868.

Vi avslutade vår promenad vid kullen och delade sedan upp oss, p.g.a. gruppens storlek, för att på olika håll inta vår lunch. Det smakade bra efter en innehållsrik promenad i det något kyliga vädret.

Text: Eva Lidö

Foto: Gert Lidö